

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERET

Praksisoversigt over elektronisk fodlænke (afsoning i hjemmet)

Afsoning i eget hjem under intensiv overvågning – straffuldbyrdelseslovens kapitel 13 a

Version 2 Opdateret 26. jun. 2026 4 afgørelser · 2013-2023

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Elektronisk fodlænke er et alternativ til fængselsafsoning, hvor den dømte udstår sin straf på egen bopæl under intensiv elektronisk overvågning og kontrol. Ordningen er reguleret i straffuldbyrdelseslovens §§ 78 a-78 f og har siden indførelsen i 2005 gennemgået en markant udvidelse – fra oprindeligt at omfatte fængselsstraffe på højst 3 måneder til efter strafreformen i februar 2026 at gælde straffe op til 1 år. Praksisoversigten gennemgår de kumulative egnethedsbetingelser, vilkårene under afsoning, tilbagekaldelsesreglerne, den principielle Højesteretsdom om "flugt" under fodlænkeafsoning, samt den administrative ramme fastsat i bekendtgørelser, cirkulærer og vejledninger fra Kriminalforsorgen.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Fodlænkeafsoning kan efter 2026-strafreformen meddeles for fængselsstraffe op til 1 år, mod tidligere 6 måneder.
- 02** Tilladelse forudsætter egnethedsbetingelser: fast bopæl egnet til overvågning, beskæftigelse/uddannelse (dispensation ved straffe på 30 dage eller derunder), og skriftligt samtykke fra samboende over 18 år.
- 03** Voldtægtsdømte (straffelovens §§ 216 og 225, jf. § 216) er siden 1. januar 2024 absolut afskåret fra fodlænkeafsoning uanset straffens længde.
- 04** Personer idømt fængsel i mere end 6 måneder for personfarlig kriminalitet (bl.a. §§ 119, 244-246, 252, 288) kan ikke afsone med fodlænke – grænsen forbliver 6 måneder for denne gruppe.
- 05** Tilladelse nægtes, hvis særegne retshåndhævelseshensyn undtagelsesvis kræver det, eller hvis den dømtes forhold – herunder aktivt misbrug eller tilknytning til kriminelle grupperinger – gør afsoningsformen uhensigtsmæssig.
- 06** Vilkårene under afsoning omfatter opholdspligt på bopælen uden for godkendt aktivitet, absolut forbud mod alkohol og euforiserende stoffer, accept af uanmeldte kontrolbesøg (minimum 1-3 ugentligt) og pligt til at bære elektronisk sender døgnet rundt.

- 07** Tilbagekaldelse kan ske ved vilkårsovertrædelse, ny kriminalitet, bortfald af egnethedsbetingelser, eller frihedsberøvelse af anden grund – den dømte overføres til fængsel eller arresthus for afsoning af reststraffen.
- 08** Højesteret fastslog i sag 318/2012, at det at forlade egen bolig under fodlænkeafsoning ikke udgør strafbar fangeflugt efter straffelovens § 124, da legalitetsprincippet kræver udtrykkelig lovhjemmel.
- 09** Varetægtsfængsling i surrogat med elektronisk fodlænke er en selvstændig ordning under retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 8, adskilt fra afsoningsordningen, og iværksættes efter rettens kendelse.
- 10** En rettidigt indgivet ansøgning om fodlænke har som udgangspunkt opsættende virkning, medmindre politidirektøren har underrettet Kriminalforsorgen om forebyggelseshensyn (bandekriminalitet m.v.).
- 11** Dømte med fængselsstraffe i indtil 14 dage for overtrædelse af våbenlovgivningen kan ikke afsone med fodlænke, medmindre våbenovertrædelsen udgør mindre end en tredjedel af den samlede straf.

§ 1 Fodlænkeordningens udvikling og nuværende retsgrundlag

Ordningen med elektronisk fodlænke blev indført ved **lov nr. 367 af 24. maj 2005** som et nyt kapitel 13 a i [straffuldbyrdelsesloven](#). Udgangspunktet var en forsøgsordning rettet mod bestemte aldersgrupper (18-25-årige og 60+-årige) med fængselsstraffe på højst 3 måneder for overtrædelser af færdselsloven.

Ordningen er herefter gradvist udvidet:

- **2008:** Udvidet til at omfatte alle dømte uanset alder og kriminalitetstype, fortsat med grænse på 3 måneder. Samtidig blev personer dømt for ulovlig knivbesiddelse (straffe op til 14 dage for våbenovertrædelser) som udgangspunkt afskåret.
- **2009:** Styrket indsats mod bandekriminalitet – politidirektøren kan underrette om, at en ansøgning ikke skal tillægges opsættende virkning af hensyn til forebyggende virksomhed.
- **2010:** Grænsen hævet til 5 måneder.
- **2013:** Grænsen hævet til 6 måneder. Den automatiske 2-års karens for ny fodlænkeafsoning ophævet til fordel for en konkret vurdering. Mulighed for dispensation fra beskæftigelseskravet. Indført snæver mulighed for afslag ved særegne retshåndhævelseshensyn.
- **2024:** Voldtægtsdømte (straffelovens §§ 216 og 225, jf. § 216) absolut afskåret fra fodlænke.
- **2026:** [Lov nr. 263 af 11. februar 2026](#) – grænsen hævet fra 6 måneder til **1 år**. Samtidig indsættes nyt stk. 3 i § 78 a, der udelukker personer idømt fængsel i **mere end 6 måneder** for personfarlig kriminalitet fra den udvidede ordning.

Den nuværende lovtekst i [straffuldbyrdelseslovens § 78 a, stk. 1](#) fastslår, at justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, efter ansøgning kan meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

Forarbejderne til 2026-strafreformen fremhæver, at udvidelsen har til formål at lade flere egnede dømte afsone uden for fængsel:

Aftalepartierne er enige om, at mindre alvorlig kriminalitet skal håndteres på en klogere måde end i dag, så f.eks. dem, der en enkelt gang begår en stor fejl, ikke behandles på samme måde som hårdkogte kriminelle.

Den administrative ramme er fastsat i [Bekendtgørelse om strafudståelse på bopælen](#) og [Vejlledning om strafudståelse på bopælen](#) (begge dateret 2026), samt [Cirkulære om sagsbehandling ved fodlænkesager](#).

LOV

[Straffuldbyrdsloven § 78a, stk. 1, 2, 3](#)

§ 2 Egnethedsbetingelser og afskæring af bestemte kriminalitetstyper

Fodlænkeafsoning er ikke en rettighed, men en ansøgningsbaseret ordning. [Straffuldbyrdslovens § 78 b](#) opstiller kumulative betingelser, der alle skal være opfyldt:

Boligforhold (stk. 1, nr. 1): Den dømtes bopæl skal være af en beskaffenhed, der muliggør intensiv overvågning. Den elektroniske sender monteres på den dømtes person, og en modtager installeres i hjemmet. Hvis bopælen deles med andre, kræves samtykke fra alle samboende over 18 år (stk. 1, nr. 3).

Beskæftigelse (stk. 1, nr. 2): Den dømte skal have arbejde, uddannelse eller lignende beskæftigelse. For fængselsstraffe på 30 dage eller derunder gælder beskæftigelseskravet dog ikke. Der kan i særlige tilfælde dispenseres for pensionister, førtidspensionister, langtidssygemeldte og lignende grupper, der varigt er uden for arbejdsmarkedet.

Konkret egnethedsvurdering (stk. 3-5): Kriminalforsorgen foretager en nærmere undersøgelse af den dømtes personlige forhold, herunder bolig, beskæftigelse og fysisk/psykisk tilstand. Den dømte skal medvirke til undersøgelsen, herunder aflægge udåndings- og urinprøver – nægtes medvirken, kan tilladelse ikke gives.

Afskæring af bestemte grupper:

- Voldtægtsdømte efter [straffelovens §§ 216 og 225, jf. § 216](#) – absolut afskæring fra 1. januar 2024
- Våbendomme op til 14 dage – afskåret medmindre våbenovertrædelsen udgør mindre end en tredjedel af straffen
- Personfarlig kriminalitet over 6 måneder (§§ 119, 123, 180, 222, 244-246, 250, 252, 260, 260 a, 261, 262 a, 262 b, 266, 281, 288) – grænsen forbliver 6 måneder for disse dømte

Retshåndhævelsesforbehold: Selv når egnethedsbetingelserne er opfyldt, kan tilladelse nægtes, hvis særegne retshåndhævelseshensyn undtagelsesvis kræver det. [Vejledningen](#) understreger, at dette er en "yderst snæver mulighed" for afvisning.

Tilladelse nægtes også, hvis den dømtes forhold gør afsoningsformen uhensigtsmæssig – fx massivt alkoholmisbrug, euforiserende stoffer, eller tilknytning til kriminelle grupperinger. Kriminalforsorgen kan i denne vurdering inddrage oplysninger fra politiet om den dømtes tilhørsforhold til grupper med et "adfærdsmønster præget af omfattende kriminalitet".

LOV

[Straffeloven § 216](#)[Straffuldbyrdsloven § 78b, stk. 1, 2, 3](#)

§ 3 Vilkår under fodlænkeafsoning og kontrolforanstaltninger

[Straffuldbyrdslovens § 78 c, stk. 1](#) opstiller otte lovfæstede vilkår, som den dømte skal overholde:

1. **Opholdspligt på bopælen** uden for de af fængselskredsen godkendte tidsrum for beskæftigelse og andre aktiviteter
2. **Forbud mod alkohol** i fuldbyrdsperioden
3. **Forbud mod euforiserende stoffer** og andre forbudte stoffer
4. **Pligt til at aflægge udåndings- og urinprøver** efter kriminalforsorgsområdets bestemmelse
5. **Accept af uanmeldte kontrolbesøg** på bopælen
6. **Deltagelse i programvirksomhed** efter kriminalforsorgsområdets pålæg, med det formål at forbedre mulighederne for en kriminalitetsfri tilværelse
7. **Underkastelse af tilsyn og kontrol**, herunder elektronisk kontrol
8. **Efterlevelse af alle vilkår** fastsat af Kriminalforsorgen

Dertil kan der efter § 78 c, stk. 2, fastsættes **yderligere individuelle vilkår**, fx struktureret alkoholbehandling.

Den praktiske kontrol er beskrevet i [vejledningens punkt 42-48](#):

Det elektroniske udstyr sikrer, at kontrollen med den dømte foregår døgnet rundt. En sender, som er monteret på den dømtes person, afgiver kontinuerligt kodede signaler, som kan opfanges af den modtager, der er installeret på bopælen. Hvis den dømte ikke er på bopælen i det tidsrum, hvor den pågældende har pligt til at være der, vil der straks gå en alarm.

Fængselskredsen foretager derudover **1-3 uanmeldte kontrolbesøg ugentligt** på bopælen samt kontrolopringninger til arbejdssted. Ved besøgene aflægger den dømte normalt udåndingsprøve og, hvis det skønnes nødvendigt, urinprøve.

Ordnningen adskiller sig dermed fra almindelig [samfundstjeneste](#) ved den langt mere intensive overvågning, men også fra egentlig fængselsafsoning ved, at den dømte kan opretholde tilknytning til arbejdsmarked og familieliv.

LOV

[Straffuldbyrdsloven § 78c, stk. 1, 2](#)

§ 4 Tilbagekaldelse og overførsel til fængsel

[Straffuldbyrdslovens § 78 e](#) regulerer tilbagekaldelse af tilladelsen. Tilbagekaldelse kan ske i følgende situationer:

1. **Den dømte anmoder selv** om tilbagekaldelse (stk. 1, nr. 1)
2. **Ny kriminalitet** begået inden fuldbyrdsens iværksættelse – herunder også forhold begået før den dom, som tilladelsen vedrører (stk. 1, nr. 2)
3. **Frihedsberøvelse af anden grund** – fx anholdelse, varetægtsfængsling eller tvangsindlæggelse (stk. 1, nr. 3)
4. **Bortfald af egnethedsbetingelser** – den dømte mister bopæl, beskæftigelse, eller samboende tilbagetrækker samtykke (stk. 1, nr. 4)
5. **Vilkårsovertrædelse** – overtrædelse af ét eller flere af de otte vilkår i § 78 c, stk. 1, herunder alkohol- eller stofregul, manglende aflæggelse af prøve, forladt bopælen uden for godkendt tidsrum m.v. (stk. 2)

Vejledningens punkt 49 præciserer, at tilbagekaldelse på grund af ny verserende sag kan ske, hvis sagen medfører en sådan ændring af den dømtes personlige forhold, at fodlænkeafsoning ikke længere er hensigtsmæssig – uanset om den pågældende endnu ikke er dømt for forholdet.

Midlertidig overførsel kan ske efter § 78 f, stk. 2, mens selve tilbagekaldelsen behandles. Ifølge udgangsbekendtgørelsens § 69 skal midlertidig overførsel som altovervejende hovedregel ske, hvis fængselskredsen umiddelbart finder det klart, at tilladelsen skal tilbagekaldes – herunder ved positivt resultat for alkohol eller euforiserende stoffer, nægtelse af prøve, bortfald af bopæl, eller forladelse af bopælen uden for godkendt tid.

LOV

Straffuldbyrdselsloven § 78e, stk. 1-2

Straffuldbyrdselsloven § 78f, stk. 1-2

§ 5 Højesterets principielle dom om flugt under fodlænkeafsoning

Den mest principielle dom om fodlænkeordningen er Højesterets afgørelse i [Sag 318/2012](#) af 25. januar 2013.

Faktum: En dømt, der afsonede en fængselsstraf på egen bopæl med elektronisk fodlænke, afmonterede sin fodlænke den 6. december 2011 og forlod sin bopæl uden tilladelse i ca. 1-2 timer. Han vendte selv tilbage efter kontakt fra Kriminalforsorgen. Retten i Esbjerg og Vestre Landsret dømte ham for fangeflugt efter [straffelovens § 124, stk. 5, jf. stk. 1](#).

Højesterets begrundelse: Højesteret frifandt enstemmigt og lagde afgørende vægt på legalitetsprincippet i [straffelovens § 1](#). Straffelovens § 124, stk. 5 udvider flugtbestemmelsen til personer, der "i forbindelse med straffuldbyrdselse uden for kriminalforsorgen ... er frihedsberøvet i institution m.v." Højesteret fandt, at:

- En naturlig ordlydsfortolkning af "institution m.v." ikke omfatter afsoning i **egen bolig**
- Forarbejderne til 2002-loven opregner specifikt hospitaler, familiepleje og egnet hjem i institutionel forstand – men nævner ikke fodlænkeafsoning, da ordningen slet ikke eksisterede i 2002
- Der foreligger væsentlige **forskelle** mellem afsoning som frihedsberøvet i en institution og afsoning på egen bopæl med elektronisk fodlænke

"Der foreligger endvidere sådanne forskelle mellem afsoning som frihedsberøvet i en institution eller under institutionslignende forhold og afsoning på egen bopæl med elektronisk fodlænke, at det at forlade egen bolig i strid med vilkårene for afsoning af fængselsstraf på bopælen med elektronisk fodlænke ikke som krævet efter straffelovens § 1 ganske må ligestilles med det at flygte som frihedsberøvet i institution mv."

Dommen fastslog, at vilkårsovertrædelse under fodlænkeafsoning giver grundlag for **tilbagekaldelse** af tilladelsen (med overførsel til fængsel for afsoning af reststraffen), men ikke for **strafferetlig forfølgning** for fangeflugt. Afgørelsen er et markant eksempel på legalitetsprincippet gennemslagskraft i dansk strafferet.

Dommen førte efterfølgende til lovændring, hvor straffelovens § 124 blev udvidet til også at omfatte fodlænkeafsonere – lovgivningsmagts reaktion på Højesterets klare signal om, at den hidtidige hjemmel var utilstrækkelig.

LOV

Straffeloven § 1

Straffeloven § 124, stk. 1, 5

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets frifindelse af fodlænkeafsonere for fangeflugt grundet manglende lovhjemmel 25.01.2013

Landsretten · Jens Hansen idømt fængselsstraf for groft bedrageri, hæleri og overtrædelse af våbenloven

25.01.2013

§ 6 Ansøgningsproces, frister og opsættende virkning

Den administrative procedure for ansøgning om fodlænke er detaljeret reguleret i [bekendtgørelsen om strafudståelse på bopælen](#) og det tilhørende [cirkulære](#).

Orientering: Når fængselskredsen modtager sagens akter fra politiet, orienterer den den dømte om muligheden for at ansøge om strafudståelse på bopælen. For domme vedrørende personfarlig kriminalitet over 6 måneder gives denne orientering dog ikke.

Ansøgningsfrist og opsættende virkning: Indgiver den dømte sin ansøgning inden 7 dage fra Kriminalforsorgens orienteringsbrev, har ansøgningen **opsættende virkning** – dvs. straffuldbyrdsen udsættes, indtil der er truffet afgørelse. Overskrides fristen, kan der kun undtagelsesvis tillægges opsættende virkning.

Undtagelse for bandekriminalitet: Opsættende virkning kan ikke meddeles, hvis politidirektøren har underrettet Kriminalforsorgen om, at hensynet til politiets forebyggende virksomhed skønnes at kræve hurtig afsoning. Denne regel blev indført i 2009 som led i den styrkede indsats mod bandekriminalitet.

Egnethedsvurdering: Fængselskredsen foretager en undersøgelse af den dømtes boligforhold (besøg på adressen), beskæftigelsessituation, og fysiske/psykiske tilstand. Den dømte skal aflægge udåndings- og urinprøve. Samtlige samboende over 18 år skal give skriftligt samtykke.

Iværksættelse: På den fastsatte dato møder fængselskredsen op på bopælen, monterer den elektroniske sender (fodlænken) på den dømtes person, installerer modtageren i hjemmet, og vejleder om rettigheder, pligter og konsekvenserne af vilkårsovertrædelse. Der udfærdiges strafberegning, og der sker indberetning til Kriminalregistret.

Forholdet til [straffuldbyrdslovens §§ 10-13](#) om udsættelse med straffuldbyrdsel er det, at de to regelsæt opererer parallelt – en ansøgning om udsættelse og en ansøgning om fodlænke er selvstændige processer med egne frister.

LOV

[Straffuldbyrdsloven § 78a, stk. 3](#)

§ 7 Varetægtsfængsling i surrogat med elektronisk fodlænke

Ud over afsoningsordningen kan elektronisk fodlænke anvendes som **varetægtssurrogat** efter [retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 8](#). Denne ordning er reguleret i [Bekendtgørelse om varetægtsfængsling i surrogat på egen bopæl med elektronisk fodlænke](#), der trådte i kraft i februar 2026.

Der er tale om en **selvstændig ordning** med egne betingelser og procedure, adskilt fra afsoningsordningen i kapitel 13 a:

- **Rettens kendelse kræves:** Det er retten – ikke Kriminalforsorgen – der træffer afgørelse om surrogat. Anklagemyndigheden anmoder retten om at afsige kendelse, der giver mulighed for varetægtsfængsling i surrogat på bopælen med fodlænke.

- **Egnethedsvurdering:** Danmarks Fængsler foretager en egnethedsvurdering svarende til afsoningsordningens, herunder undersøgelse af bolig, beskæftigelse og personlige forhold.
- **Tidsskema:** Der udarbejdes et tidsskema for ophold uden for bopælen (arbejde, uddannelse, behandling), som politiet godkender. Der fastsættes op til 7 timers ugentlig "udetid".
- **Politiets vetoret:** Fremkommer nye oplysninger, der gør, at politiet vurderer, at varetægtsfængslingens formål ikke kan opnås med surrogat, kan anklagemyndigheden anmode retten om almindelig varetægtsfængsling.

[Rigsadvokatmeddelelsen om grundlovsforhør og varetægtsfængsling](#) pålægger anklageren at vurdere, om varetægtsfængslingens formål kan opnås ved surrogat med fodlænke, og at sikre at politiet løbende foretager denne vurdering.

I [Sag 110/2021 og 12/2022](#) behandlede Højesteret bl.a. spørgsmålet om fortsat varetægtsfængsling i surrogat og proportionalitetsprincippet. Sagen illustrerer den selvstændige juridiske karakter af surrogat-ordningen i modsætning til afsoningsfodlænken.

Surrogat-fodlænken har et klart berøringsfladeoverlap med reglerne om [varetægtsfængsling](#) generelt og bør ses i sammenhæng med de øvrige surrogater i retsplejelovens § 765.

LOV

[Retsplejeloven § 765, stk. 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Fortsat varetægtsfængsling i surrogat og proportionalitetsprincippet ved forventet særforanstaltning

16.05.2022

§ 8 Typiske kriminalitetstyper og fodlænkens praktiske anvendelse

Fodlænkeordningen anvendes i praksis for en bred vifte af kriminalitetstyper, forudsat at straffen falder inden for grænsen (nu 1 år, dog 6 måneder for personfarlig kriminalitet). De hyppigste kategorier omfatter:

- **Spirituskørsel** – en meget betydelig andel af fodlænkeafsoning vedrører korte ubetingede fængselsstraffe for [spirituskørsel](#), typisk i gentagelsestilfælde. Strafniveauet (30-60 dages fængsel ved promille over 2,0 i gentagelsestilfælde) falder godt inden for ordningens grænser. Se også [narkotikakørsel](#) og [frakendelse af førerret](#).
- **Simpel vold (straffelovens § 244)** – kortere ubetingede straffe for førstegangsførhold med simpel vold kan afsones i fodlænke. For straffe over 6 måneder er personfarlig kriminalitet dog nu afskåret.
- **Berigelseskriminalitet** – bedrageri, hæleri, butikstyveri mv. med straffe under grænsen
- **Narkotikabesiddelse til eget brug** – kortere fængselsstraffe for besiddelse af euforiserende stoffer
- **Overtrædelse af færdselsloven** – gentagen kørsel uden førerret, vanvidskørsel med kortere strafniveau

Afskårede kriminalitetstyper:

Kriminalitetstype	Afskåret?	Hjemmel
Voldtægt (§§ 216, 225 jf. § 216)	Altid afskåret	§ 78 a, stk. 4
Personfarlig kriminalitet > 6 mdr.	Afskåret over 6 mdr.	§ 78 a, stk. 3
Våbendomme ≤ 14 dage	Afskåret	§ 78 a, stk. 2
Terror (§ 114), drab (§ 237)	I praksis altid over grænsen	Straffeniveauet

Det bemærkes, at [vejledningens punkt 5](#) præciserer, at afgrænsningen af personfarlig kriminalitet for afsoningsfodlænken ("front door") ikke omfatter terror (§ 114) eller drab (§ 237), fordi disse normalt medfører straffe langt over 1 år.

LOV

Straffeloven § 244

Straffuldbyrðelsesloven § 78a, stk. 1-3

§ 9 Kriminalforsorgens organisatoriske kompetence og domstolsprøvelse

Kompetencen til at meddele og tilbagekalde tilladelse til fodlænkeafsoning ligger hos Kriminalforsorgen. Ved reorganiseringen i 2014 (lov nr. 739 af 26. juni 2014) overgik kompetencen fra Direktoratet for Kriminalforsorgen til kriminalforsorgsområderne (nu fængselskredsene).

Afgørelser om afslag på og tilbagekaldelse af fodlænketilladelser kan indbringes for domstolene. Den dømte kan – som ved enhver forvaltningsretlig afgørelse – få prøvet, om afgørelsen er truffet på et sagligt grundlag, om den hviler på korrekt faktum, og om proportionalitetsprincippet er overholdt.

I sagen om afsoningsforhold for en indsat med Aspergers syndrom ([BS-26570/2022-OLR](#)) behandlede Østre Landsret spørgsmål om Kriminalforsorgens forpligtelser under afsoning, herunder helbredsforhold og EMRK art. 3 og 8. Selvom sagen drejede sig om fængselsafsoning og ikke fodlænke, illustrerer den den retslige ramme for domstolsprøvelse af Kriminalforsorgens afgørelser og de menneskeretlige grænser for afsoningsforhold.

Den dømte har klageret til Direktoratet for Kriminalforsorgen over fængselskredsens afgørelser, jf. den almindelige administrative klageadgang. Klageadgangen blev begrænset ved 2014-reorganiseringen for visse typer afgørelser.

Fodlænkeordningen berører EMRK-retlige spørgsmål inden for [EMRK art. 5](#) (frihedsberøvelse) og [EMRK art. 8](#) (privatliv). Fodlænkeafsoning er som hovedregel ikke "frihedsberøvelse" i konventionsmæssig forstand, men en restriktiv foranstaltning der begrænser bevægelsesfriheden. De uanmeldte kontrolbesøg og den elektroniske overvågning udgør indgreb i privatlivet, der har hjemmel i straffuldbyrðelsesloven og forfølger det legitime formål at fuldbyrde idømt fængselsstraf.

LOV

Straffuldbyrðelsesloven § 78e, stk. 1

Straffuldbyrðelsesloven § 78f, stk. 1

PRAKSIS

Landsretten · Østre Landsrets dom om afsoningsforhold for indsat med Aspergers syndrom og ulovlig optagelse af advokatsamtaler 30.05.2023

§ 10 Sammenfatning af retsstillingen

Fodlænkeordningen er det mest anvendte alternativ til fængselsafsoning i dansk strafferet og har undergået en markant udvidelse over de seneste to årtier. Med 2026-strafreformen er ordningen nu tilgængelig for fængselsstraffe op til 1 år – en væsentlig udvidelse der skal aflaste fængselskapaciteten og sikre, at mindre alvorlig kriminalitet ikke nødvendigvis medfører institutionel afsoning.

De centrale retlige principper kan sammenfattes således:

-

Ordningen er **ansøgningsbaseret** – den dømte har ikke et retskrav på fodlænke, men en mulighed for at ansøge, hvis egnethedsbetingelserne er opfyldt

- Der gælder en **differentieret grænse**: 1 år for ikke-personfarlig kriminalitet, 6 måneder for personfarlig kriminalitet, og absolut afskæring for voldtægt og våbendomme under 14 dage
- **Retshåndhævelsesforbehold** og **konkret egnethedsvurdering** fungerer som sikkerhedsventiler, der giver Kriminalforsorgen mulighed for at afvise ansøgninger trods formelt opfyldte betingelser
- Højesterets dom i sag 318/2012 er et varigt præcedens for legalitetsprincippet's betydning i straffuldbyrdelsesretten
- Den elektroniske kontrol er intensiv (døgnovervågning, 1-3 ugentlige uanmeldte besøg), men den dømte bevarer tilknytning til arbejde og familie
- Varetægtssurrogat med fodlænke er en selvstændig ordning med en anden hjemmel ([retsplejelovens § 765, stk. 2, nr. 8](#)) og en anden proceduremæssig ramme

Praksis og den administrative ramme er i konstant udvikling. Den nye [Vejledning om strafudståelse på bopælen](#) af 7. marts 2026 er den autoritative administrative kilde til den gældende retsstilling og bør konsulteres for detailspørgsmål om procedure, egnethed og tilbagekaldelse.

LOV

[Retsplejeloven § 765, stk. 2](#)
[Straffuldbyrdelsesloven § 78a, stk. 1](#)
[Straffuldbyrdelsesloven § 78b, stk. 1-3](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets frifindelse af fodlænkeafsoner for fangeflugt grundet manglende lovhjemmel 25.01.2013

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Retsplejeloven § 765	stk. 2	Straffuldbyrdelsesloven § 78a	stk. 1
Straffuldbyrdelsesloven § 78b	stk. 1-3	Straffuldbyrdelsesloven § 78c	stk. 1
Straffuldbyrdelsesloven § 78e	stk. 1-2	Straffuldbyrdelsesloven § 78f	stk. 1-2

MATERIALE Citerede afgørelser

4 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

2

16.05.2022	Fortsat varetægtsfængsling i surrogat og proportionalitetsprincippet ved forventet særforanstaltning	110-2021-- og-12-2022
25.01.2013	Højesterets frifindelse af fodlænkeafsoner for fangeflugt grundet manglende lovhjemmel	6426-7707

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS

2

30.05.2023	Østre Landsrets dom om afsoningsforhold for indsat med Aspergers syndrom og ulovlig optagelse af advokatsamtaler	5330-6397
------------	--	-----------

25.01.2013	Jens Hansen idømt fængselsstraf for groft bedrageri, hæleri og overtrædelse af våbenloven	318/2012
------------	---	----------
